

به‌کارگیری داوطلبانه استانداردهای

هیئت استانداردهای بین‌المللی پایداری - رهنمودی برای تهیه‌کنندگان

زهرا نوری

این رهنمود به‌کارگیری داوطلبانه، برای کمک به اطلاع‌رسانی پیشرفت شرکت‌هایی است که در شروع به‌کارگیری استاندارد پایداری ۱ از مجموعه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS S1) با عنوان «الزامهای کلی برای افشای اطلاعات مالی مربوط به پایداری» و استاندارد پایداری ۲ از مجموعه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS S2) با عنوان «موارد افشای مربوط به آب‌وهوا»، در حوزه قانونی (کشور) آن‌ها مقرراتی که ممکن است گزارشگری داوطلبانه واحدهای تجاری را مشخص یا محدود کند، هنوز تصویب نشده یا وجود ندارد. استانداردهای پایداری ۱ و ۲ از مجموعه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی هیئت استانداردهای بین‌المللی پایداری (ISSB) برای تهیه‌کنندگان (که در این راهنما به آن‌ها «شرکتها» یا «نهادهای» گفته می‌شود) این امکان را فراهم می‌آورد تا اطلاعات مقایسه‌پذیر و اتکاپذیری را برای حمایت از تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران افشا کنند. این استانداردها به نیاز حیاتی بازارهای سرمایه به یک خط مبنای جهانی از افشای آب‌وهوا و سایر ریسکها و فرصتهای مرتبط با پایداری پاسخ می‌دهند.

بنیاد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شرکتها را ترغیب می‌کند تا از استانداردهای پایداری ۱ و ۲ برای اطلاع‌رسانی اطلاعات مالی بااهمیت مرتبط با پایداری به سرمایه‌گذاران، وام‌دهندگان و اعتباردهندگان استفاده کنند. شاید شرکتها از جمله در استفاده از معافیت‌های گذار به استانداردهای بین‌المللی پایداری و سازوکارهای متناسب‌سازی، به‌رعايت کامل ضوابط دست یابند. شرکت‌هایی که در ابتدا نمی‌توانند این کار را انجام دهند، باید به‌وضوح در مورد میزان به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی پایداری اطلاع‌رسانی کنند.

این راهنما به‌منظور کمک به شرکتها در پی‌مودن مسیری برای مطابقت با استانداردهای پایداری ۱ و ۲ و همچنین کمک به آن‌ها برای اطلاع‌رسانی در مورد پیشرفتشان تهیه شده است؛ به‌گونه‌ای که برای سرمایه‌گذاران و سایر ذینفعان این امکان فراهم شود که اطلاعات مالی مرتبط با پایداری که شرکتها در مراحل مختلف مسیر خود می‌توانند ارائه دهند را درک کنند.

گزارشگری مطابق با استانداردهای هیئت

استانداردهای بین‌المللی پایداری

یک شرکت تنها در صورتی می‌تواند اعلام کند استانداردهای هیئت استانداردهای بین‌المللی پایداری را رعایت کرده است که همه الزامهای استانداردهای پایداری ۱ و ۲ را برآورده کرده باشد. با توجه به تفاوت بین شرکتها به‌ویژه از نظر بلوغ گزارشگری، داده‌های در دسترس، فرایندها، ریسکهای صنعتی و سایر عناصر آمادگی، آن‌هایی که به‌طور داوطلبانه برخی از الزامهای استانداردهای پایداری را به‌کار می‌گیرند، با توجه به حوزه‌های گزارشگری همانطور که فرایندها و کنترل‌های خود را ایجاد یا به‌روز می‌کنند، قابلیت‌ها را توسعه می‌دهند و داده‌ها را گردآوری می‌کنند، شاید در مرحله‌ای از به‌کارگیری استانداردها پیشرفت داشته باشند.

در یک مقطع خاص، شاید شرکتها تصمیم بگیرند که برخی از اطلاعات مورد نیاز را از طریق استانداردهای پایداری ۱ و ۲ افشا کنند و توضیح دهند که چگونه و تا چه اندازه این استانداردها را به‌کار گرفته‌اند. شفافیت در مورد میزان به‌کارگیری گزارشگری داوطلبانه، از ارزیابی بازار سرمایه از اطلاعاتی که شرکت ارائه می‌کند، پشتیبانی می‌کند.

استانداردهای پایداری به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که به شرکتها با هر اندازه، مراحل توسعه و سطوح بلوغ پایداری اجازه می‌دهد آن‌ها را به‌کار بگیرند. استانداردهای پایداری ۱ و ۲ شامل معافیت‌های گذار می‌شوند که اجازه معرفی مرحله‌ای الزامها را می‌دهد تا از شرکت‌هایی که تازه شروع به استفاده از این استانداردها کرده‌اند، حمایت کند. این کمک‌ها مسیرهایی را برای شرکتها فراهم می‌کند تا قابلیت‌های افشا را توسعه دهند و با وجود آن، یکنواختی و مقایسه‌پذیری اطلاعات را با سایر شرکتها امکان‌پذیر می‌کند. البته یک شرکت می‌تواند این معافیت‌های گذار را به‌کار گرفته و استانداردهای پایداری را هم رعایت کند. تا آنجا که گزارشگران داوطلب، افشا را فراتر از دوره معافیت‌های گذار مندرج در استانداردهای پایداری به تأخیر نیندازند، یا غیر از این، همه موارد افشای مورد نیاز بر اساس استانداردهای پایداری ۱ و ۲ ارائه ندهند، این شرکتها نمی‌توانند رعایت استانداردهای پایداری را تأیید کنند؛ اما باید به‌طور منظم به‌روزرسانی شوند و ارزیابی از پیشرفت خود در

جهت رعایت ضوابط را اعلام کنند.

استانداردهای پایداری ۱ و ۲، سازوکارهای متناسب‌سازی را نیز دربر می‌گیرد. این سازوکارها به‌منظور کمک به شرکتها در به‌کارگیری استانداردهای پایداری با ساده‌سازی مواردی از شرکت برای تسهیل کاربرد آسان‌تر مورد نیاز است، طراحی شده‌اند. سازوکارها مبتنی بر مفاهیم استفاده از «اطلاعات معقول در دسترس واحد تجاری در تاریخ گزارشگری بدون هزینه یا تلاش بی‌مورد» و در نظر گرفتن «مهارتها، قابلیت‌ها و منابع موجود برای واحد تجاری» برای شرایط خاص هستند. هرچند که این مفاهیم می‌تواند به همه شرکتها کمک کند، اما به‌طور خاص برای شرکت‌هایی که برای اولین بار استانداردهای پایداری ۱ و ۲ را به‌کار می‌گیرند و برای آن‌هایی که الزامهای خاصی از استانداردهای بین‌المللی پایداری را دستکم برای کوتاه‌مدت، چالش برانگیز می‌دانند، می‌تواند سودمند باشد. سازوکارهای متناسب‌سازی همانند معافیت‌های گذار، بخشی جدایی‌ناپذیر از استانداردهای بین‌المللی پایداری هستند، بنابراین شرکتی که از آن‌ها برای انتقال اطلاعات استفاده می‌کند هم می‌تواند ادعا کند که استانداردهای بین‌المللی پایداری را رعایت کرده است.

در سال دوم افشا

شرکت ملزم به ارائه

اطلاعات مقایسه‌پذیر در

مورد خطر و

فرصتهای مرتبط با پایداری

از جمله موارد مرتبط با آب و هوا است

استانداردهای پایداری به گونه ای

طراحی شده اند که

به شرکتها با هر اندازه

مراحل توسعه و سطوح بلوغ پایداری

اجازه می دهد آن ها را به کار بگیرند

با پایداری، از جمله موارد مرتبط با آب و هوا است. با این حال، اگر شرکتی در سال اول تنها اطلاعات مربوط به ریسکها و فرصتهای مرتبط با آب و هوا را افشا کند (که معافیتهای گذار هستند که در استاندارد پایداری ۱ گنجانده شده است)، باید اطلاعات مقایسه پذیر را تنها درباره این خطرها و فرصتها ارائه کند. الزامی وجود ندارد که برای سایر ریسکها و فرصتهای مرتبط با پایداری، اطلاعات سال قبل را ارائه دهد. موافقتنامه گازهای گلخانه ای، استاندارد پایداری ۲ شرکت را ملزم می کند که از موافقتنامه گازهای گلخانه ای (GHG) یعنی استاندارد حسابداری و گزارشگری شرکت (۲۰۰۴) برای اندازه گیری انتشار گازهای گلخانه ای استفاده کند؛ مگر این که شرکت طبق مقررات ملزم به استفاده از روش اندازه گیری متفاوتی باشد. با این حال، بر اساس استاندارد پایداری ۲، شرکتی که پیش از این از یک روش اندازه گیری متفاوت استفاده می کرده، اجازه دارد تا در اولین سال به کارگیری این استاندارد، به استفاده از روش سابق ادامه دهد.

• **محدوده ۳ انتشار گازهای گلخانه ای** = یک شرکت ملزم به افشای اطلاعات انتشار گازهای گلخانه ای محدوده ۳ در اولین سال به کارگیری استاندارد پایداری ۲ نیست.

شرکتی که از معافیتهای گذار در اولین سال به کارگیری استانداردهای پایداری ۱ و ۲ استفاده می کند، می تواند اعلام کند که صورتهای مالی او مطابق با استانداردهای هیئت استانداردهای بین المللی پایداری است؛ مشروط بر این که تمام الزامها را رعایت کرده باشد. با این حال، شرکتی که استانداردهای هیئت استانداردهای بین المللی پایداری را به گونه ای به کار می گیرد که گویی این معافیتها گذار بیشتر از سال اول به کار گرفته شده اند، نمی تواند رعایت استانداردها را اعلام کند. چنین شرکتی باید اعلام کند که میزان به کارگیری استانداردها و الزامهای رعایت نشده را شناسایی می کند.

سازوکارهای متناسب سازی

استانداردهای پایداری ۱ و ۲، وضعیت آمادگی شرکتها را با نیاز سرمایه گذاران به افزایش شفافیت و مقایسه پذیری متوازن می کنند. برای نمونه، مفهوم “اطلاعات معقول و قابل پشتیبانی که در تاریخ گزارشگری بدون هزینه یا تلاش بی مورد

معافیتهای گذار در استانداردهای پایداری ۱ و ۲ به موارد زیر مربوط می شوند:

• **گزارشگری «اول آب و هوا»**، استاندارد پایداری ۱ به شرکت این امکان را می دهد که تنها اطلاعات مربوط به ریسکها و فرصتهای مرتبط با اقلیم (بر اساس استاندارد پایداری ۲) را در اولین دوره گزارش سالانه که شرکت استاندارد پایداری ۱ را به کار گرفته است، افشا کند. شرکت تنها ملزم به افشای اطلاعات مربوط به سایر خطرها (غیر آب و هوایی) و فرصتهای مرتبط با پایداری از سال دوم به کارگیری استاندارد پایداری ۱ است.

• **زمان بندی گزارشگری**، استاندارد پایداری ۱ یک شرکت را ملزم می کند که موارد افشای مالی مربوط به پایداری خود را همزمان با انتشار صورتهای مالی که همان دوره گزارشگری را پوشش می دهد، گزارش کند. با این حال، در اولین دوره گزارش سالانه یک شرکت، استاندارد پایداری ۱ این امکان را برای شرکت فراهم می آورد که موارد افشای مالی مربوط به پایداری سالانه خود را پس از انتشار صورتهای مالی مرتبط، همراه با گزارشهای مالی شش ماهه خود گزارش کند.

• موارد افشای مقایسه پذیر

برای شرکت الزامی نیست در اولین دوره گزارشگری سالانه که استانداردهای پایداری ۱ و ۲ را به کار می گیرد، اطلاعات مقایسه پذیر را افشا کند. در سال دوم افشا، شرکت ملزم به ارائه اطلاعات مقایسه پذیر در مورد خطرها و فرصتهای مرتبط

محور، کارگروه ویژه افشای مالی مرتبط با آب و هوا، هیئت استانداردهای حسابداری پایداری، هیئت استانداردهای افشای تغییرات اقلیمی و چارچوب گزارشگری یکپارچه

شرکتها سالهاست داوطلبانه اطلاعات مربوط به پایداری را برای سرمایه‌گذاران خود افشا می‌کنند، به‌ویژه در سالهای اخیر، هزاران شرکت در سراسر جهان از توصیه‌های کارگروه موارد افشای مالی مربوط به آب و هوا (TCFD)، استانداردهای هیئت استانداردهای حسابداری پایداری (SASB)، دستورالعملهای کاربردی چارچوب هیئت استانداردهای افشای تغییرات اقلیمی (CDSB) و یا چارچوب گزارشگری یکپارچه برای انجام این کار استفاده می‌کنند. این چارچوبها و استانداردهای داوطلبانه سرمایه‌گذار محور، در استانداردهای هیئت گنجانده شده یا در این استانداردها به آن‌ها ارجاع داده شده است. شرکت‌هایی که از یک یا چند مورد از این چارچوبها و استانداردها استفاده می‌کنند، در مسیر انطباق با الزامهای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ۱ و ۲ به‌خوبی پیشرفت کردند، اما آن‌ها باید تفاوت‌های بین آنچه که پیش از این گزارش شده است و آنچه که استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی ۱ و ۲ الزام می‌کنند را ارزیابی و شناسایی کنند.

در دسترس هستند "که توسط هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری و در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی هم استفاده می‌شود، به شرکتها کمک می‌کند تا اطلاعاتی را که در مورد آن‌ها سطح بالایی از نااطمینانی در اندازه‌گیری یا در نتیجه وجود دارد، افشا کنند.

همانطور که در بالا ذکر شد هیئت همچنین مفهوم «مهارتها، قابلیت‌ها و منابع موجود برای واحد تجاری» را در استانداردهای پایداری ۱ و ۲ معرفی کرد تا نیاز به تناسب را با توانمند ساختن شرکتها برای استفاده از رویکردهای کیفی به‌جای کمی در موارد متعدد برطرف کند. این مفهوم به شرکتها کمک می‌کند تا الزامها را به روش‌هایی متناسب با شرایطشان به‌کار بگیرند و در عین حال اطلاعات سودمندی را برای سرمایه‌گذاران فراهم کنند.

این سازوکارهای متناسب‌سازی همیشه در دسترس هستند، اما زمانی که استانداردهای پایداری برای اولین بار به‌کار گرفته می‌شوند و برای شرکت‌هایی که ممکن است کمتر بتوانند الزامهای افشا را رعایت کنند، می‌توانند سودمند باشند. استفاده از هر یک از این سازوکارها برای نمونه، با افشای اطلاعات کیفی به‌جای کمی در صورت لزوم، مانع از این نمی‌شود که شرکت بتواند ادعا کند که صورتهای مالی او با استانداردهای پایداری مطابقت داشته است.

شروع از چارچوبها و استانداردهای افشای سرمایه‌گذار

جدول - سازوکارهای متناسب‌سازی

اطلاعات مورد استفاده محدود به آن است که منطقی، قابل پشتیبانی و بدون هزینه یا تلاش بی‌مورد در دسترس باشد	اگر شرکتی فاقد مهارت، قابلیت یا منابع باشد، رویکردهای کیفی مجاز است	
بله	بله	تعیین آثار مالی پیش‌بینی‌شده
بله	بله	تحلیل سناریوهای مرتبط با آب و هوا
بله	-	اندازه‌گیری انتشار گازهای گلخانه‌ای محدوده ۳
بله	-	شناسایی ریسکها و فرصتها
بله	-	تعیین محدوده زنجیره ارزش
بله	-	محاسبه معیارها در برخی از طبقه‌های بین صنعتی

اطلاع‌رسانی به‌کارگیری جزیی

بند ۷۲ استاندارد پایداری ۱ شرکتها را ملزم می‌کند که افشای مالی مرتبط با پایداری خود را مطابق با استانداردهای هیئت آماده کنند تا بیانیه‌ای صریح و بدون قید و شرط ارائه دهند. ادعای رعایت استانداردهای هیئت استانداردهای بین‌المللی پایداری، تنها در صورتی معتبر است که واحد گزارشگر تمام الزامهای مندرج در استانداردها را رعایت کند. استفاده مناسب از معافیتها و سازوکارهای ذکر شده در این راهنما، مانع از ارائه یک بیانیه رعایت ضوابط بدون قید و شرط از سوی شرکت نمی‌شود.

شرکتی که شروع به افشای داوطلبانه اطلاعات مربوط به پایداری با به‌کارگیری جزیی از استانداردهای هیئت می‌کند، باید این واقعیت را بیان کرده و توضیح دهد که موارد افشای شرکت، چگونه تنها تا حدودی الزامهای استانداردهای پایداری ۱ و ۲ را با استفاده از زبانی مناسب با شرایط، مرحله پیشرفت و حوزه گزارشگری خود بازتاب می‌دهد. این شرکت در صورت امکان می‌تواند، دلایل مرحله‌بندی افشای خود را به دوره‌های طولانی‌تر از آنچه که در معافیت‌های گذار در استانداردهای هیئت مجاز اعلام شده، توضیح دهد. اطمینان‌بخشی توسط شخص ثالث شاید ممکن باشد. در موارد به‌کارگیری جزیی، اطمینان‌بخشی به ذینفعان اطلاعات، درک بهتری از اطلاعات ارائه شده و اعتماد نسبت به آن‌ها می‌دهد و از توانایی آن‌ها برای مقایسه موارد افشای بین شرکتها پشتیبانی می‌کند.

نمونه‌های ۱ و ۲ نشان می‌دهند که یک شرکت چگونه ممکن است به‌کارگیری جزئی استانداردهای هیئت استانداردهای بین‌المللی پایداری را توضیح دهد. (نمونه‌ها تنها در راستای اهداف توضیحی هستند. آن‌ها به این هدف طراحی نشده‌اند که تمام اطلاعاتی را که شرکت باید افشا کند را بازتاب دهند)

نمونه ۱

این گزارش تا حدودی استانداردهای پایداری ۱ و ۲ که توسط هیئت استانداردهای بین‌المللی پایداری منتشر شده را به‌کار گرفته است. شرکت در نظر دارد زمانی که داده‌های پایداری کافی در دسترسش قرار گرفت، پس از این‌که اطلاعات

بیشتری در اختیار داشت و سامانه‌ها و فرایندهای کنترلی خود را برای افشای پایداری اصلاح کرد، به رعایت کامل استانداردهای افشای پایداری دست یابد.

نمونه ۲

این گزارش، تا حد امکان برای سال جاری، با به‌کارگیری استاندارد پایداری ۱ یا عنوان «الزامهای کلی برای موارد افشای اطلاعات مالی مرتبط با پایداری» و استاندارد پایداری ۲ با عنوان «موارد افشای مربوط به آب‌وهوا» تهیه شده است. موارد افشای استانداردهای پایداری ۱ و ۲ که حذف شده به‌همراه دلایل عدم‌گزارش آن‌ها در این زمان در گزارش توضیح داده شده است. شرکت در نظر دارد این موارد افشا را تا ۲۰XX دربرگیرد.

نتیجه‌گیری

استانداردهای پایداری ۱ و ۲ به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که به‌کارگیری آن‌ها برای شرکتها مقرون به‌صرفه و دارای کارایی باشند تا اطلاعات سودمند برای تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران ارائه کنند. همانطور که حوزه‌های گزارشگری در سراسر جهان پذیرش یا به‌کارگیری استانداردهای پایداری را شروع کردند، بسیاری از شرکتها در این حوزه‌های گزارشگری، در چارچوبهای گزارشگری نظارتی خود، با شروع به‌کارگیری زودهنگام استانداردهای پایداری پیشرفت داشتند.

شرکتها در سایر حوزه‌های گزارشگری شروع به به‌کارگیری داوطلبانه استانداردهای پایداری برای برآوردن نیازهای اطلاعاتی سرمایه‌گذاران کردند. در همه موارد، یک رویکرد سنجیده و آگاهانه، همراه با اطلاع‌رسانی شفاف از پیشرفت، به شرکتها در سیر خود برای رعایت استانداردهای افشای پایداری و در عین حال بهبود توانایی سرمایه‌گذاران برای تفسیر و مقایسه موارد افشا شده کمک خواهد کرد.

منبع:

• Voluntarily Applying ISSB Standards—A Guide for Preparers. Ifrs.org. September 2024